

IZOBRAŽEVANJE KNJIŽNIČARJEV – IZZIVI IN REALNOST BOLONJSKE PRENOVE ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV

Primoz Juznic

Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo
Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

Strokovno posvetovanje ZBDS 2011

(Maribor, 20.- 22. oktober 2011)

Profesija

Profesija se opredeli takrat, ko uspešno nadzira tako izobraževanje kot usposabljanje. Naloga izobraževalnih ustanov in študijskih programov je, da izobražujejo, naloga ustanov, ki diplomante zaposlujejo, pa je njihovo usposabljanje.

Oboje povezuje profesija

Reguliranje profesije

Slovenija, razen za področje šolskega knjižničarstva, nima reguliranega vstopa v knjižničarsko profesijo.

Namreč zanjo (razen za šolske knjižnice⁹ ni potrebnega formalnega izobraževanje na osnovi akreditiranih študijskih programov.

To je redko v razvitih državah.

(Trdoživ) samoupravni sporazum

Samoupravni sporazum iz leta 1980 je zacementiral sistem v katerem je strokovni izpit postal v celoti nadomestilo za formalno izobraževanje. Rešitev, ki so jo v tem času, razvite države opuščale. Kljub temu, da se je slabih deset let po tem, oblikoval visokošolski študij bibliotekarstva, to ni vplivalo na Samoupravni sporazum. Po oblikovanju nove države, je večina samoupravnih sporazumov nehala veljati.

Zakaj naš ni?

Zakon o knjižničarstvu

V svojem 39. členu navaja:

- »Strokovni delavci knjižnic, ki izvajajo javno službo, morajo imeti predpisano vrsto in stopnjo izobrazbe ter opravljen bibliotekarski izpit.»

V istem členu je še zapisano:

- »Področno pristojni minister predpiše podrobnejše določbe o vrsti in stopnji izobrazbe.
- Minister, pristojen za kulturo, v soglasju z ministrom, pristojnim za šolstvo in znanost, s pravilnikom določi podrobnejše določbe o bibliotekarskem izpitu.«
- 69 člen pravi:
- »Strokovni delavci knjižnic, ki se prijavijo za opravljanje bibliotekarskega izpita do uveljavitve pravilnika iz 39. člena tega zakona, ga lahko opravijo po prejšnjih predpisih.«

Zakaj ne-ureditev Bibliotekarskega izpita po vzoru razvitih držav?

Argumenti niso javni. Zato lahko o njih samo sklepamo, na neformalen in težko preverljiv način.

Zakaj ureditev Bibliotekarskega izpita po vzoru razvitih držav?

- Status in položaj profesije.
- Boljša kvaliteta formalnega izobraževanja.
- Bolonjsko reformirani študij.

Možnosti

Bolonjsko reformiran študij vseeno omogoča fleksibilnost, saj so morali programi biti oblikovani tako, da so dovoljevali izbirnost in prehode na druge študijske smeri na različnih stopnjah študija. Takšna oblika je tudi pomembna za knjižničarstvo, knjižničarje in seveda tudi za preoblikovanje bibliotekarskega izpita.

Izhodišča

Bibliotekarski izpit bi moral preverjati veščine in spretnosti, ne pa znanj s področja, kot to velja doslej. Preverjanje znanj lahko poteka, kar je tudi zakonsko urejeno, samo v akreditiranih študijskih programih.

Interdisciplinarnost BIZ, za katero smo pričakovali, da bo rezultat Bolonjske reforme, 2005, ter tudi na tem gradili študij Bibliotekarstva in informatike v Sloveniji, je pomembna in nujna za nadaljnji razvoj stroke in dejavnosti.

Vendar brez takojšnje spremembe, dosedanje oblike Bibliotekarskega izpita, praktično nemogoča.

Izobraževalni programi

Tudi v svetu ugotavljajo, da sedanji BIZ programi potrebujejo reforme. Potrebne so inovativne prakse in nekonvencionalni pristopi.

1. Boljša povezava z prakso.
2. Povezava z drugimi študijskimi programi.